

# **Samostojna policijska postaja – mit ali realnost**

Darko Anželj

*Povzetek:*

## **Namen prispevka:**

Namen prispevka je analizirati rezultate projekta samostojne policijske postaje, ki se je izvajal v letih 2005 in 2006 na šestih policijskih postajah po Sloveniji.

## **Metodologija:**

V prispevku je opravljena analiza podatkov, ki so bili zbrani z anketo na območju policijskih postaj in s katerimi se je ugotavljalo, kako so prebivalci zadovoljni z delom in postopki policije v njihovem kraju, ali ji zaupajo in ali se počutijo varne.

## **Ugotovitve:**

Najpomembnejša ugotovitev, ki izhaja iz spremljanja projekta samostojne policijske postaje, je v tem, da so občani v anketah javnega mnenja po dveh letih izvajanja projekta višje ocenjevali zadovoljstvo z delom policije, med primerljivimi policijskimi postajami, kjer se projekt ni izvajal pa se je zadovoljstvo občanov zmanjšalo. Tako obstaja korelacija med prizadevanjem policijskih postaj, da izvajajo svoje delo po načelih policijskega dela v skupnosti in ocenami javnega mnenja, ki ta pristop pozitivno odobravajo.

## **Omejitve/uporabnost raziskave:**

Projekt bi bilo smiselno ponoviti, vendar bi bilo pred izvedbo projekta nujno izvesti usposabljanje vodstev in policistov na izbranih policijskih postajah.

## **Praktična uporabnost:**

Izvajanje projekta je pokazalo, da se da koncept policijskega dela v skupnosti v veliki meri izvajati brez sprememb zakonodaje in izvedenih posebnih usposabljanj. Potrebno je le motivirati policijska vodstva in policiste policijskih postaj, da sprejmejo ta koncept kot svoj. Seveda pa je nujno, da se proces približevanja policije lokalni skupnosti vodi sistematično in se ustvarijo tako zakonski, organizacijski, materialni kot kadrovske pogoji.

## **Izvirnost/pomembnost prispevka:**

Prispevek temelji na interpretaciji empirično zbranih podatkov, ki so bili pridobljeni z opravljenimi anketami med prebivalci in med zaposlenimi na policijskih postajah. Rezultati raziskave nakazujejo potrebno smer razvoja policijske dejavnosti v Sloveniji v prihodnjem obdobju.

**Ključne besede:** policija, policijsko delo v skupnosti, javno mnenje

## 1 UVOD

Posamezne države vzhodne Evrope so se po demokratičnih spremembah naslonile na programe pomoči, ki so jih nudile zahodne države. Znatno del mednarodne pomoči policijski dejavnosti je bil usmerjen v promocijo zahodnih pristopov, še posebej zelo perspektivnega modela "policijskega dela v skupnosti" (ang. *community policing*). Ta, v ZDA rojen termin in koncept policijskega dela, je bil definiran na mnoge načine. Svojo verzijo, sta podala tudi avtorja Trojanowicz in Bucqueroux, ki v naslednji definiciji dobro povzemata osnovni koncept: "Policijsko delo v skupnosti je filozofija in organizacijska strategija, ki promovira novo partnerstvo med ljudmi in policijo. Osnovan je na premisi, da morata tako skupnost kot policija sodelovati kot enakopravna partnerja pri identifikaciji, postavljanju prioritet, reševanju trenutnih problemov, kot so kriminaliteta, droge, strah pred kriminaliteto, socialni in fizikalni nered in splošni sosedski spori, s ciljem izboljšati splošno kvaliteto življenja v določenem območju." (Trojanowicz in Bucqueroux, 1998: 6)

Filozofija policijskega dela v skupnosti je relativno preprosta - policija in javnost delata skupaj z namenom reševanja lokalnih težav. Realnost je takšna, da je izvedba takega ukrepa močno odvisna od kompleksne zgodovinske povezanosti političnih, socialnih in ekonomskih faktorjev, ki skupaj oblikujejo možni uspeh. Razumevanje te povezanosti je kritična komponenta pri izvajanju policijske reforme. (Beck, 2003).

Osnova policijskemu delu v skupnosti kot konceptu dela je v pristopu, ki mora biti nekonfrontacijski in popolnoma podpirajoč odnos med policijo in družbo, ki ji policija služi. Medtem ko ostaja znatna mera skepticizma glede učinkovitosti tega pristopa v zahodnih državah, je bila to izbira številka ena za mednarodne donatorske agencije. Zgodovina raziskovanja policijskega dela v skupnosti v post-komunističnih državah je precej kratka. Večina programov se je začela izvajati v poznih devetdesetih letih prejšnjega stoletja. Nekateri pobude glede policijskega izobraževanja in usposabljanja v Rusiji in Ukrajini so prišle s strani britanskega ministrstva za zunanje zadeve in ministrstva za mednarodni razvoj, urada za mamila in uveljavljanje zakona ameriškega ministrstva za zunanje zadeve, Pravnega inštituta Vera in moskovske fundacije Indem. Podobne pobude so se dogajale tudi v drugih državah nekdanje Sovjetske zveze. Projekt policijskega dela v skupnosti v Mongoliji je bil podprt s strani Ustavnega inštituta za zakonodajo (Constitutional Legal Policy Institute) (Focus Newsletter, 2002); v Republiki Češki je CIDA (Canadian International Development Agency) financirala projekt za reformo policijskega dela na ulicah. Tak je tudi projekt "Steps to community safety" v Romuniji (Abraham, 2002) in reforme na Poljskem, namenjene razvoju novih organizacijskih struktur policije (Ivkovič in Haberfeld, 2000).

Še vedno ni veliko objavljenih podatkov o tem, koliko teh pobud je bilo udejanjenih, čeprav poročila, ki so na voljo, niso vedno popolnoma pozitivna. Na primer, na Poljskem sodobna študija o odnosu do v skupnost usmerjenega in k reševanju problemov usmerjenega policijskega dela kaže na "pomanjkanje želje po sodelovanju v procesu izvedbe" (Haberfeld et al, 2002), medtem ko so v Romuniji prišli do zaključka, da "obstaja veliko razprav o tako imenovanem policijskem delu v skupnosti, ampak rezultati pa niso dosegli pričakovanj" (Abraham, 2001).

Nekateri analitiki menijo, da je majhna verjetnost, da se bo policijsko delo v skupnosti razvilo v postkomunističnih družbah zaradi kulturnih, organizacijskih, socio-strukturalnih, političnih in drugih faktorjev. Wright opozarja, da "kot je Szikinger (1993) pokazal v povezavi z Madžarsko, je verjetnost za povzemanje ... modela policijskega dela temelječega na skupnosti močno omejena zaradi ohranjene šibkosti lokalnih skupnosti v razmerju do države" (Wright,

2001). Haberfeld v povezavi s Poljsko opozarja, da "je nerazumljivo predvideti zgornji koncept "policijskega dela v skupnosti" za državo, ki je še vedno v procesu ukvarjanja s svojo lastno identiteto" (Haberfeld, 1997). Nadalje, Brogden je komentiral, da v nekdanjih državah Sovjetske zveze "se centralizirana organizacija, kulturne percepcije vloge in prakse državne policije ter pravne omejitve policijskih pooblastil - ločeno od spektra faktorjev v odnosu do virov in tradicije - borijo proti razvoju policijskega dela v skupnosti" (Brogden, 1999).

## **2 OCENA DELOVANJA POLICIJSKIH POSTAJ V SLOVENIJI**

Vodstva policijskih postaj so pogosto mnenja, da so policisti preveč obremenjeni z izvajanjem različnih aktivnosti, ki jih načrtujejo v Generalni policijski upravi (v nadaljevanju GPU) in Policijskih upravah (v nadaljevanju PU), te aktivnosti pa niso odraz potreb lokalnega okolja v katerem delujejo policijske postaje. Načrtovane aktivnosti zunaj policijskih postaj ne vplivajo na izboljšanje varnostnih razmer v določenih lokalnih skupnostih. Zaradi takšnega načina organizacije dela policijske postaje ne morejo delovati v skladu z razmerami na svojem območju in izvajati tistih nalog, za katere same menijo, da bi jih bilo potrebno. Takšne razmere vplivajo tudi na javno mnenje občanov, ki niso povsem zadovoljni z delom policije oziroma ji ne zaupajo dovolj.

Kako pomembno je zadovoljstvo javnosti z delom policije, najbrž ni potrebno posebej poudarjati. Če policija izgubi stik s prebivalci, lahko to usodno vpliva na njeno uspešnost še zlasti pri preiskovanju kriminala. Zaupanje javnosti v policijsko delo je zelo pomembno tudi na področju varovanja državne meje. Ljudje, ki ne zaupajo policiji, ji ne bodo dajali koristnih informacij, ki pa so nujne za učinkovito in uspešno delo.

Kako ustvariti medsebojno zaupanje med policijsko organizacijo in lokalnim okoljem v katerem policija deluje, kako vzpostaviti dobre odnose, tesnejše partnersko sodelovanje in medsebojno pomoč na eni strani in učinkovitejše delo policije na drugi strani je eno glavnih vprašanj in dilem sodobnih policijskih organizacij.

## **3 PROJEKT »SAMOSTOJNA POLICIJSKA POSTAJA« V SLOVENIJI**

Zakaj projekt »Samostojna policijska postaja«? Za projekt samostojna policijska postaja se je vodstvo policije odločilo leta 2004 (Projekt, 2004) zaradi naslednjih razlogov:

- mnenja vodstev policijskih postaj in javnosti, da je delo policijskih postaj preveč in po nepotrebnem obremenjeno s plani GPU in PU in celo normirano,
- komandirji policijskih postaj so le izvajalci nalog in imajo malo manevrskega prostora za samoiniciativno odzivanje na varnostne probleme z drugačnimi metodami,
- slaba povezanost med lokalno skupnostjo in policijskimi postajami,
- problemi lokalne skupnosti so premalo upoštevani pri delu policijskih postaj,
- uspešnost policijskih postaj se ocenjuje na podlagi statističnih pokazateljev policije in je premalo odvisno od zadovoljstva ljudi v lokalni skupnosti.

Številne akcije, ki jih načrtujejo v GPU in PU, so prav gotovo do določene mere potrebne. Vendar pa se vse ne nanašajo na nujne varnostne dogodke, ki zahtevajo usklajeno delovanje policije na območju dveh ali več policijskih uprav ali koordinirano delo več policijskih enot na območju ene policijske uprave (Pravila policije, čl. 29). Le v takšnem primeru je racionalno in smiselno izvajati akcije na več ali vseh policijskih upravah. V nasprotnem primeru, kar se kaže

tudi v praksi, pa v posameznih policijskih enotah občutijo, kot da opravljajo določene naloge kar tako, brez pravega razloga. Njihovo delo ne odpravlja problemov, ki jih imajo na območju njihove postaje. Prav tako varnostni problemi lokalne skupnosti pogosto niso prioritetni pri reševanju, ampak tisti, ki so jih določili na državni ravni, in sicer na podlagi splošnih statističnih podatkov ali javnega mnenja.

Zakon o Policiji, Pravila policije in Akt o notranji organizaciji, sistemizaciji, delovnih mestih in nazivih v policiji določajo razmerja med generalno policijsko upravo, policijskimi upravami in policijskimi postajami. Tudi za policijske postaje, ki so sodelovale v projektu, so veljala enaka medsebojna razmerja in odnosi v policiji, kot so zapisani v navedenih dokumentih.

Projekt je bil zastavljen v vodstvu policije s ciljem, da se poskuša poiskati najbolj primerne rešitve za približevanje policijskega dela pričakovanjem javnosti. Sprejeta je bila odločitev, za uvedbo pilotskega projekta pod imenom »Samostojna policijska postaja«, ki je omogočil izbranim policijskim postajam večjo samostojnost pri načrtovanju nalog. Podlaga za pripravo projekta je bilo teoretično poznavanje modela policijskega dela v skupnosti (ang. community policing).

### ***3.1 Izbor policijskih postaj***

Izbor policijskih postaj, ki so sodelovale v projektu je potekal na podlagi razpisa. Prijavile so se lahko tiste policijske postaje, ki ne mejijo z Republiko Hrvaško, torej nobena Postaja mejne policije. Pisne prijave so se sprejemale do 4. junija 2004. Na podlagi dokumentacije PU je bilo ugotovljeno, da se je na razpis prijavilo šestnajst policijskih postaj, od katerih je delovna skupina izbrala šest policijskih postaj in sicer: PP Slovenske Konjice, PP Ravne na Koroškem, PP Izola, PP Trebnje, PP Ptuj in PP Ljubljana-Vič. Pri izboru je komisija upoštevala predvsem različnost regionalnega okolja in velikost policijskih postaj.

### ***3.2 Cilji, namen in trajanje projekta***

Cilji projekta so bili:

- povečati občutek varnosti ljudi in ohraniti obstoječe stanje varnosti, glede na statistične pokazatelje,
- pridobiti večje zaupanje lokalne javnosti v policijsko delo ,
- doseči medsebojno sodelovanje,
- ter doseči večje zadovoljstvo občanov z delom policije.

Namen projekta je, da izbrane policijske postaje izvajajo tiste naloge, ki jih zahtevajo varnostne razmere okolja, v katerem delujejo predvsem pa naloge, ki jih od policije pričakuje javnost v lokalnem okolju. To pa pomeni, da bodo vodstva policijskih postaj lahko samostojneje načrtovale naloge in s tem tudi razporejale policiste na delo.

Policijske postaje sodelujoče v projektu so samostojno izvajale in načrtovale naloge in druge aktivnosti, ki so bile odraz varnostnih razmer in interesa ljudi v lokalni skupnosti. Svoje naloge so izvajale v skladu z zakoni in drugimi predpisi.

Projekt »Samostojna policijska postaja« je trajal dve leti in sicer od 1.1. 2005 do 1.1. 2007.

### ***3.3 Kriteriji za merjenje uspešnosti***

Projektne policijske postaje so imele dodatna merila za ocenjevanje uspešnosti njihovega dela. Kljub temu pa je ostal kriterij statističnih podatkov, in sicer zaradi primerjave z drugimi postajami.

Če so policijske postaje želele vzpostaviti tesnejši stik s prebivalci lokalne skupnosti, si pridobiti večje zaupanje, medsebojno sodelovanje ter večje zadovoljstvo z delom policije, so morale, poleg klasičnih represivnih oblik, bolj pogosto izvajati preventivne oblike in metode dela, ki jih ni bilo mogoče meriti na podlagi klasičnih statističnih podatkov. Ker so postaje izvajale tiste naloge, ki so bile odraz varnostnih razmer okolja, v katerem so delovale, jih po številu različnih policijskih ukrepov na posameznih področjih, ne moremo primerjati z drugimi postajami.

Postaje so bile prav tako samostojne pri izvajanju različnih akcij, zato se njihovo delo ni ocenjevalo po številu njihovih izvedb. Skratka, šlo je za nekoliko drugačen pristop, ki nam je omočil, da so policijsko delo ocenili predvsem občani lokalne skupnosti, kjer deluje policijska postaja. Zaradi tega so za ocenjevanje bili potrebni drugačni kriteriji. Na novo postavljen kriterij je ocena javnega mnenja v lokalni skupnosti. Sprejeta je bila odločitev, da se javno mnenje meri z anketo in sicer na območjih policijskih postaj, kjer se projekt izvaja in na območjih primerljivih postaj, ki so bile izbrane in o tem niso bile predhodno seznanjene. Rezultati ankete so bili primerjani pred začetkom projekta, po enoletnem izvajanju projekta in po zaključku projekta. Enako so bili primerjani tudi statistični podatki.

Izbrani so bili naslednji kriteriji za merjenje javnega mnenja:

- zadovoljstvo ljudi z delom policistov določenih postaj,
- občutek varnosti, tam kjer ljudje živijo,
- poznavanje vodje policijskega okoliša (v nadaljevanju VPO),
- zaupanje ljudi v delo policistov na njihovem območju,
- pripravljenost za sodelovanje s policijo.

Statistični podatki, ki so se spremljali pri spremljanju projekta:

- število raziskanih kaznivih dejanj,
- število kaznivih dejanj in prekrškov,
- število kršitev JRM,
- število prometnih nesreč z smrtnim izidom, s hudimi in lahkimi telesnimi poškodbami.

### ***3.4 Finančni stroški izvedbe projekta***

Stroški projekta so nastali za izvedbo anket javnega mnenja, ki so jih izvajali zunanji sodelavci. Skupni strošek enega anketiranja je znašal 2.400,00 EUR. Ker so bila anketiranja izvedena trikrat, je to zneslo 7.200,00 EUR.

### ***3.5 Rezultati anketiranja javnega mnenja***

#### ***3.5.1 Anketiranje pred uvedbo projekta***

Decembra 2004 je pred uvedbo projekta bilo organizirano anketiranje med prebivalci na območjih dvanajstih policijskih postaj, in sicer na območju šestih samostojnih ter šestih primerjalnih policijskih postaj na območju istih PU, in sicer na območju PP Piran, Ljubljana Bežigrad, Šentjur, Metlika, Radlje ob Dravi in Slovenska Bistrica. Namen ankete je bil, ugotoviti, kako so prebivalci zadovoljni z delom in postopki policije v njihovem kraju, ali ji zaupajo in ali se počutijo varne. Anketirani občani pa so poleg tega odgovarjali tudi na vprašanja, povezana s preventivnim delom policistov in prepoznavnostjo vodij policijskih okolišev (ali jih poznajo, ali ti policisti delajo dovolj na preventivnem področju in ali bi bili pripravljeni sodelovati z njimi pri preprečevanju varnostnih problemov).

Anketne liste je skupno izpolnilo 2.387 anketirancev, in sicer 1.234 z območij samostojnih PP ter 1.153 z območij primerjalnih PP. Okvirno število po PP je bilo določeno sorazmerno s

številom prebivalcev. Polovica sodelujočih v anketi je bila moških in polovica žensk. Največ ljudi, ki je bilo pripravljenih odgovarjati na vprašanja (27,6 % vseh anketiranih), je bilo starejših od 50 let, najmanj (7,6 %) pa je bilo mlajših od 20 let. V vsaki od ostalih treh starostnih skupin je bilo približno 20 do 24 % anketiranih oseb

Skoraj polovica anketiranih (46 %) je imela srednješolsko izobrazbo. Končano osnovno šolo je imela 11,2 %, poklicno ali strokovno šolo 22,7 % anketiranih oseb, višjo ali visoko šolo jih je končalo 13,4 %, univerzitetno pa je bilo izobraženih 6,6 % anketiranih. Največ anketirancev (26 %) je zaposlenih v gospodarstvu, sledijo upokojenci (21 %), nekaj manj je zaposlenih v negospodarstvu (20,3 %), dobra desetina (13 %) anketiranih oseb je študentov, sledijo osebe brez zaposlitve (8 %) in samozaposleni (5,3 %), najmanj pa je bilo gospodinj (2,3 %) in kmetovalcev (2,2 %).

Pomembno je poudariti, da so posamezne razlike (med npr. območji samostojnih in ostalih postaj ali med odgovori anketirancev glede na njihov spol, starost, izobrazbo, zaposlitev) v statističnem smislu zelo majhne. V izračunu deležev so večinoma upoštevani le anketiranci, ki so odgovorili na posamezno vprašanje, in ne celotno število anketirancev. Odgovori na vprašanja so se ocenjevali s petstopenjsko lestvico: 5 – najboljša ocena, 1 – najslabša ocena.

- Ste zadovoljni z delom policistov v vašem kraju?

Skupna povprečna ocena zadovoljstva z delom policistov je bila 3,41, krajani policijskih postaj, ki so sodelovali v projektu, pa so ga ocenili nekoliko slabše kot krajani policijskih postaj, ki v projektu niso sodelovale. Občani na območju PP Radlje ob Dravi so zadovoljstvo ocenili z povprečno oceno 3,76, na PP Ljubljana Vič pa z oceno 3,19, na PP Ljubljana Bežigrad 3,24. Pri tem je treba opozoriti, da so razlike statistično minimalne.

- Se tam, kjer prebivate, počutite varno?

Skupna povprečna ocena je bila 3,87. Anketiranci z območij samostojnih PP se počutijo nekoliko manj varne v svojem kraju kot anketiranci z območij tistih PP, ki niso sodelovale v projektu, vendar je tudi ta razlika statistično minimalna. Največji občutek varnosti imajo občani PP Metlika (4,31). Občani z območja PP Ljubljana Vič so občutek ocenili z oceno 3,62.

- Zaupate policistom v vašem kraju?

Skupna povprečna ocena je bila 3,59, ponovno pa so občani z območij samostojnih PP izrazili nekoliko manjše zaupanje kot občani, ki prebivajo na območjih ostalih policijskih postaj. S povprečno oceno 3,90 so zaupanje policistom ocenili občani z območja PP Radlje ob Dravi, občani z območja PP Slovenska Bistrica (3,36) in PP Slovenske Konjice (3,41) pa so zaupanje ocenili nekoliko nižje.

Skupna ocena odgovorov na prva tri vprašanja kaže, da so – v primerjavi z anketiranci na območjih drugih PP – krajani samostojnih PP delo policistov ocenili nekoliko slabše. Prav tako se ljudje na območjih samostojnih postaj počutijo manj varne in tudi policistom zaupajo nekoliko manj kot ljudje na območjih primerljivih postaj.

- Poznate vodjo policijskega okoliša? Če da, ali vas je VPO kdaj obiskal na domu?

V povprečju je največ (34,7 %) anketirancev na to vprašanje odgovorilo, da sploh niso vedeli, da ima policija takšnega policista. Slaba tretjina (31,1 %) ga sicer ne pozna, vendar je že slišala zanj, 15,8 % anketirancev ga pozna, vendar samo na videz, 13,5 % pa jih poleg tega pozna tudi njegovo ime, najmanj (4,9 %) pa jih je z vodjo policijskega okoliša v svojem kraju že sodelovalo. Na območjih samostojnih PP je bilo nekoliko več občanov, ki sploh niso vedeli, da v policiji obstaja vodja policijskega okoliša. Svojega vodjo policijskega okoliša tako najmanj

poznajo na območju obeh ljubljanskih policijskih postaj: Ljubljana Vič in Ljubljana Bežigrad, kjer je bilo kar 84,8 % oz. 77 % odgovorov »ne vem, da ima policija takšnega policista«, visok delež takšnih odgovorov pa ima tudi PP Trebnje (62,5 %). Največ občanov je z VPO-jem že sodelovalo na območju severovzhodne Slovenije – PP Radlje ob Dravi in Ravne na Koroškem (13,8 % oz. 11,5 %).

Na vprašanje, ali jih je VPO tudi že obiskal, je odgovorilo 724 anketirancev, od katerih so VPO-ji obiskali le četrtno (25,6 %). VPO-ji so najmanj anketirancev obiskali na območju PP Izola (5,5 %) in Piran (9,8 %), največ pa na območju PP Ptuj (45,5 %) in Slovenska Bistrica (51,9 %). VPO-ji na območjih samostojnih PP so v povprečju obiskali manj ljudi (23 %) kot na območjih postaj, ki niso vključene v projekt (29 %).

- Ali ste pripravljeni sodelovati s policisti pri preprečevanju varnostnih problemov?

V povprečju je na sodelovanje s policisti pripravljenih dobre tri četrtine ljudi (77,7 %), razlika med samostojnimi in primerjalnimi PP je bila minimalna. Največ je bilo pripravljenih na sodelovanje na območju PP Ptuj (93,1 %) ter Slovenska Bistrica (89,4 %), najmanj pa na območju PP Piran (65,9 %) in Izola (67,3 %).

- Menite, da policisti delajo dovolj na področju preventive?

Največ občanov (64,9 %) je menilo, da policisti v zvezi s preventivo ne naredijo dovolj. Da delajo dovolj, je bilo v povprečju prepričanih 29,1 % vseh anketiranih, 6,0 % vprašanih pa je odgovorilo, da policisti na preventivnem področju sploh ne delajo. Na območjih samostojnih PP je bilo nekoliko več ljudi, ki so odgovorili, da policija na tem področju ne naredi dovolj. Anketiranci z območja PP Metlika so najbolj zadovoljni z delom policistov na preventivnem področju, saj jih je kar 50,3 % odgovorilo, da policisti v zvezi s preventivo naredijo dovolj.

- Ste bili že kdaj v policijskem postopku? In ali ste bili s postopkom policista zadovoljni?

V povprečju je z »da« odgovorilo 1.235 ali 51,8 % anketiranih (na območjih samostojnih PP je bil delež le rahlo manjši), največ pa na območju PP Ptuj (89,1 % vprašanih) in Slovenska Bistrica (83,2 %), povprečje pa presegata še PP Ljubljana Bežigrad (76,4 %) in Trebnje (63,8 %). Najmanj obravnavanih pa je bilo na območju PP Radlje ob Dravi (samo 20,6 %).

Povprečna ocena zadovoljstva anketirancev, ki so na prejšnje vprašanje odgovorili, pritrdilno, je bila 2,58 (po štiristopenjski lestvici: (4 – najboljša ocena in 1 – najslabša ocena), na območju samostojnih PP je bila nekoliko nižja kot na območju nesamostojnih. Najbolj so bili zadovoljni s postopkom anketiranci z območja PP Ljubljana Bežigrad (najvišja povprečna ocena – 2,88 in Slovenska Bistrica (2,82). Na območju PP Ljubljana Vič je bila povprečna ocena anketirancev 2,22, na območju Raven na Koroškem pa 2,28.

Splošna ocena je, da so ocene anketirancev na območju samostojnih PP nekoliko slabše kot na območju primerjalnih PP, čeprav so razlike statistično majhne. Pri interpretaciji pa moramo upoštevati tudi, da območja samostojnih in območja primerjalnih policijskih postaj po starostni, izobrazbeni in zaposlitveni strukturi niso popolnoma enaka. Na območjih samostojnih PP je bilo na primer anketiranih več mladih, starih do 20 let, več je bilo tudi študentov in dijakov, ti pa so do policije in policistov na splošno bolj kritični.

### 3.5.2 Anketiranje po zaključku projekta

Leta 2007 je bilo izvedeno ponovno anketiranje prebivalcev na območju istih policijskih postaj. V nadaljevanju bomo predvsem opozorili na razlike med rezultati anketiranja leta 2004 in končnega anketiranja ter še posebej na primerjavo med samostojnimi in primerjalnimi policijskimi postajami.

Anketo je leta 2007 izpolnilo 2.457 ali za 2,9 % več anketirancev kot leta 2004, in sicer 1.354 na območju samostojnih PP ali za 9,7 % več kot leta 2004 ter 1.103 prebivalci na območju primerjalnih PP ali za 4,3 % manj. Med njimi so rahlo prevladovali moški (51,4 %), s srednjo izobrazbo (40,5 %), starejši od 50 let (26,1 %) ter zaposleni v gospodarstvu (28,3 %). Struktura je bila podobna kot leta 2004. Rezultati ankete so sledeči:

- Ste zadovoljni z delom policije?

Leta 2007 sta se povprečna ocena vseh (3,41 leta 2004, 3,44 leta 2007) anketirancev na območju samostojnih PP (3,35 leta 2004, 3,50 leta 2007) minimalno izboljšali, na območju primerjalnih PP pa se je ocena minimalno poslabšala (leta 2004 3,46, leta 2007, 3,38). Med samostojnimi PP se je ocena za pol odstotne točke izboljšala na območju PP Ljubljana Vič, rahlo tudi na območju PP Ptuj, za slabe pol odstotne točke pa se je zmanjšala na območju PP Izola.

Med primerjalnimi PP se je za dobre pol odstotne točke poslabšala na območju PP Piran ter rahlo na območju PP Šentjur, na vseh drugih območjih so razlike skoraj neopazne.

- Se počutite varno tam, kjer prebivate?

Anketiranci so leta 2007 (3,94) občutek varnosti ocenili nekoliko bolje kot leta 2004 (3,87), ocena se je rahlo povečala na območju samostojnih PP (3,83 leta 2004, 3,97 leta 2007), na območju primerjalnih PP pa je ostala enaka (3,91). Občutek varnosti se je minimalno povečal na območju vseh samostojnih PP (največ – za 0,3 odstotne točke na območju PP Ljubljana Bežigrad), razen na območju PP Izola (- 0,21 odstotne točke), vendar so razlike minimalne.

Na območju primerjalnih PP se je za 0,34 odstotne točke občutek varnosti povečal na območju PP Radlje ob Dravi in za 0,27 odstotne točke zmanjšal na območju PP Slovenska Bistrica.

- Zaupate policistom v vašem kraju?

Zaupanje do policistov se leta 2007 (3,51) praktično ni spremenilo (poslabšanje za 0,08 odstotne točke je posledica poslabšanja na območju primerjalnih PP – 3,64 leta 2004, 3,46 leta 2007, na območju samostojnih PP pa se je izboljšala za 0,03 odstotne točke). Za 0,37 odstotne točke se je zaupanje povečalo na območju samostojne PP Ptuj, za odstotno točko pa se je poslabšalo na območju PP Izola.

Med primerjalnimi PP se je za 0,8 odstotne točke zaupanje zmanjšalo na območju PP Piran. Vse druge razlike so minimalne.

- Poznate vodjo policijskega okoliša? Če ga, ali vas je kdaj obiskal na domu?

V primerjavi z letom 2004 občani bolje poznajo VPO-je, skupno se je delež tistih, ki sploh ne vedo za takega policista, zmanjšal za 7,4 odstotne točke, še najbolj so se rezultati izboljšali prav na območju samostojnih PP. Tako je bilo npr. na tem območju leta 2004 38,2 % takih, ki sploh ne vedo za takega policista, leta 2007 pa le še 20,9 %, leta 2004 je z njim že sodelovalo 4,5 % anketirancev, leta 2007 pa 7,6 %.

Med samostojnimi PP se je stanje najbolj izboljšalo na območju PP Trebnje, kjer je bilo leta 2004 kar 62,5 % takih, ki sploh niso vedeli, da obstaja VPO, leta 2007 pa le še 9,4 %, za 10 odstotnih točk pa se je povečal tudi delež tistih, ki VPO-ja poznajo po imenu. Tudi na območju PP Ljubljana Vič se je delež »najslabšega« odgovora zmanjšal za 22,1 odstotne točke. Zanimivi so rezultati na območju PP Ptuj in PP Slovenske Konjice, kjer sta se od vseh PP najbolj povečala deleža tistih, ki so že sodelovali z njim (+13,4 oziroma + 9,9 odstotne točke), za 3,7 oziroma 7 odstotne točke sta se povečala tudi deleža tistih, ki ga poznajo po imenu, vendar sta

se po drugi strani za 3,6 oziroma 3,4 odstotne točke povečala tudi deleža tistih, ki sploh ne vedo, da tak policist obstaja. Na območju PP Ravne na Koroškem se je od vseh PP sicer najbolj zmanjšalo sodelovanje z VPO-ji (-5,8 odstotne točke), vendar se je za 9,4 odstotne točke povečal delež tistih, ki ga poznajo po imenu, ter za 1,7 odstotne točke zmanjšal delež tistih, ki sploh ne vedo, da obstaja tak policist. Na območju PP Izola se je za 9,2 odstotne točke zmanjšal delež tistih, ki sploh ne vedo, da obstaja VPO, vendar se je najbolj od vseh PP zmanjšal pa se je delež tistih, ki VPO-ja poznajo po imenu (- 4,7 odstotne točke), ter za 1,3 odstotne točke delež anketirancev, ki so z njim že sodelovali.

Med primerjalnimi PP sta se na območju PP Šentjur in Slovenska Bistrica deleža tistih, ki sploh ne vedo, da obstaja VPO, povečala za dobrih 10 odstotnih točk, čeprav se je na območju PP Šentjur povečal (+ 5,3 odstotne točke – najbolj od vseh primerjalnih PP) delež sodelujočih z VPO-ji.

Obisk VPO-jev na domu se je v povprečju (ob upoštevanju celotnega števila anketirancev) zmanjšal za 1,35 odstotne točke, če upoštevamo le tiste, ki so na vprašanje odgovorili, pa se je v povprečju povečal za 4,2 odstotne točke, in sicer na območju samostojnih PP za 10,3 odstotne točke, na območju primerjalnih PP pa se je zmanjšal za 4,6 odstotne točke. Vendar pa so primerjave po PP relativne, saj so bile velike razlike v številu anketirancev, ki so odgovorili na to vprašanje. Tako od samostojnih PP lahko izpostavimo predvsem PP Ravne na Koroškem, kjer se je obisk zmanjšal za 13,2 odstotne točke, ter PP Trebnje in Slovenske Konjice, kjer se je povečal za 5,7 oziroma 5,5 odstotne točke.

Od primerjalnih PP pa lahko izpostavimo PP Slovenska Bistrica (- 25,8 odstotne točke), Šentjur (- 15,7), kjer se je obisk zmanjšal, ter PP Metlika, kjer se je povečal za 10,6 odstotne točke. Na območju PP Piran pa VPO-ji niso obiskali nobenega anketiranca (leta 2004 9,8 %).

- Ali ste pripravljeni sodelovati s policisti pri preprečevanju varnostnih problemov?

Ocene so visoke. V povprečju je na sodelovanje s policisti pripravljenih skoraj tri četrtine anketirancev (73,8 %), na območju samostojnih PP je delež takih za 1,4 odstotne točke višji kot delež na območju primerjalnih PP. V primerjavi z letom 2004 pa se je leta 2007 pripravljenost na sodelovanje skupno zmanjšala za 3,9 odstotne točke, in sicer na območju samostojnih PP za 2,4 odstotne točke, na območju primerjalnih pa za 4,8 odstotne točke.

Na območju samostojnih PP so najbolj pripravljeni na sodelovanje državljani PP Ljubljana Vič in Trebnje (po več kot 80 %), kjer se je pripravljenost leta 2007 med temi PP tudi najbolj povečala (za približno 10 odstotnih točk). Na območju PP Izola je za sodelovanje pripravljenih 57,6 % anketirancev (v primerjavi z letom 2004 je zmanjšanje za 9,7 odstotne točke), na območju PP Ptuj pa 67,7 %, kjer se je pripravljenost na sodelovanje od vseh samostojnih PP najbolj zmanjšala – kar za 25,4 odstotne točke.

Tudi med primerjalnimi PP je pripravljenost na sodelovanje najmanjša na območju PP Piran (48,6 %) ter na območju PP Slovenska Bistrica (61,1 %), kjer se je od vseh PP najbolj zmanjšala (za 28,3 odstotne točke), največja pripravljenost (od vseh PP, tudi od samostojnih) pa je na območju PP Metlika (kar 97,5 %), kjer se je od vseh PP tudi najbolj povečala (za 19,4 odstotne točke).

- Menite, da policisti delajo dovolj na področju preventive?

Skupno kar 61,6 % (64,9 % leta 2004) anketirancev meni, da policija na tem področju ne naredi dovolj, 9,8 % (6 % leta 2004) pa jih misli, da sploh ne delajo. Del tistih, ki so leta 2004 odgovorili, da ne delajo dovolj, se je leta 2007 »prenesel« v delež tistih, ki mislijo, da policisti

na tem področju sploh ne delajo. Da delajo dovolj, pa je leta 2004 menilo 29,1 % anketirancev, leta 2007 pa 28,6 %. Mnenje se je malo bolj poslabšalo na območju primerjalnih PP, saj se je delež tistih, ki menijo, da delajo dovolj na območju samostojnih PP celo povečal za 3,2 odstotne točke, na območju primerjalnih pa zmanjšal za 4,8 odstotne točke.

Med samostojnimi PP se je mnenje izboljšalo na območju PP Ravne na Koroškem in Trebnje, saj sta se povečala deleža tistih, ki mislijo, da policisti delajo dovolj, in zmanjšali deleži negativnih mnenj. Na območju PP Ljubljana Vič in Ptuj sta se sicer tudi povečala deleža tistih, ki mislijo, da delajo dovolj ter zmanjšala deleža tistih, ki mislijo, da ne delajo dovolj, toda obenem sta se povečala tudi deleža tistih, ki mislijo, da policisti na preventivnem področju sploh ne delajo.

Med primerjalnimi PP se je mnenje najbolj izboljšalo na območju PP Radlje ob Dravi, kjer se je delež pozitivno mislečih povečal za 16,5 odstotne točke (najbolj od vseh PP). Na območju PP Metlika se je za 25,8 odstotne točke zmanjšal delež tistih, ki menijo, da policisti ne delajo dovolj.

- Ste bili že kdaj v policijskem postopku? In ali ste bili s postopkom policista zadovoljni?  
Delež anketirancev, ki so že bili kdaj v policijskem postopku, je bil 60 %, razlika med samostojnimi in primerjalnimi PP pa je zanemarljiva. Največja deleža sta zabeležena na območju primerjalne PP Ljubljana Bežigrad (74,8 %) in samostojne PP Izola (72,7 %), najmanjša pa na območju samostojne PP Trebnje (39,2 %) in primerjalne PP Šentjur (46,2 %). V primerjavi z letom 2004 se je delež oseb v postopku povečal za 8,2 odstotne točke, razlike med PP pa so veliko večje. Med samostojnimi PP se je delež obravnavanih najbolj povečal na območju PP Ljubljana Vič (+ 36 odstotnih točk) in Izola (+ 28,7), med primerjalnimi pa (najbolj od vseh PP) na območju PP Radlje ob Dravi (+ 48) ter Piran (+ 29,1), zmanjšal pa med samostojnimi najbolj na območju PP Ptuj (- 26) in Trebnje (- 24,6), med primerjalnimi pa opazno le na območju PP Slovenska Bistrica (- 23,2).

Povprečna ocena zadovoljstva s policijskimi postopki je bila 2,58, to je enaka kot leta 2004, bistvenih sprememb pa ni bilo niti po PP. Statistično zanemarljivo se je povečala skupna ocena na območju vseh samostojnih PP ter poslabšala na območju primerjalnih PP.

#### **4 PRIMER IZVAJANJA PROJEKTA V UKRAJINI**

V nadaljevanju si pogledimo primer triletnega projekta, ki ga je financiralo britansko zunanje ministrstvo z namenom predstavitve konteksta policijskega dela v skupnosti, projekt pa je bil izveden v dveh območjih mesta v Ukrajini.

Triletni projekt, ki je potekal od maja 2000 do maja 2003 je bil del programa ASSIST Ministrstva za zunanje zadeve Velike Britanije (VB). Projekt je vodil British Council Ukrajina, izvajala pa gaje Univerza v Leicesterju (VB) v sodelovanju z Narodno univerzo za notranje zadeve (Kharkiv, Ukrajina). Glavni cilji so bili: izvesti številne projekte policijskega dela v skupnosti, ki ustrezajo lokalnim značilnostim, izmeriti učinke, ki so jih projekti imeli na odnos policija - javnost ter vključiti javnost v preprečevanje kriminalitete.

Na začetku je bila glavna skrb raziskovalne skupine prilagoditev projekta lokalnim značilnostim. Zato so skrbno izbrali območje, ki je sodelovalo v raziskavi. Projekt je bil izveden v dveh različnih območjih mesta Kharkiv, ki je eden od največjih industrijskih centrov v Vzhodni Ukrajini in vsebuje tipično urbano središče in ruralno območje. Eno območje,

vključeno v raziskavo, je bilo centralizirani urbani predel mesta, drugo pa periferno suburbano/ruralno območje z visoko stopnjo majhnih zasebnih zemljišč in poletnih hišk (vikendov). Ruralni del je območje z relativno ustaljeno populacijo, s tesno povezanostjo med policijo in lokalno skupnostjo, s stabilizirano kriminalitetno situacijo in kjer je večja verjetnost, da bodo ljudje izrazili pripravljenost za sodelovanje s policijo. Urbani del ima, v nasprotju s tem, mnogo bolj prehodno populacijo, visok odstotek ljudi, ki živijo v najetih stanovanjih, večje neosebne odnose med policijo in prebivalci, visoka stopnja kriminalitete z nasilnim cestnim kriminalom v okolici stanovanjskih blokov pa je še posebno resen problem (Beck in Chistvakova, 2001).

Projekt je bil izveden v treh fazah: raziskovanje ozadja, izvedba in vrednotenje. Raziskovanje ozadja je vključevalo obsežno raziskavo med lokalnimi prebivalci in raziskavo v policiji v obeh območjih in bilo osredotočeno na trenutno stopnjo kriminalitete in viktimizacije, stopnjo zaskrbljenosti zaradi kriminalitete in strahu pred kriminaliteto, odnos do policije, pripravljenost za sodelovanje in obseg sodelovanja med policijo in javnostjo (Beck in Chistvakova, 2001). Raziskava je bila izvedena julija 2000 in je obsegala 2.000 anketirancev (1.000 v vsakem območju) ter vse policiste, ki so bili na razpolago v obeh območjih (skupno 56 policistov). Na podlagi rezultatov te raziskave je bil izdelan načrt izvedbe in je vključeval tipe projektov, ki so ponavadi del načina dela pri policijskem delu v skupnosti:

Reorganizacija policije. Načrt je predvideval razbremenitev sodelujoče enote od obstoječih obveznosti, da bi se policisti seznanili z "indikatorji dela", da se jim predstavi nove službene položaje kot so koordinator za preprečevanje kriminalitete, koordinator mladinskih zvez in koordinator razvoja skupnosti; ter zagotovitev dodatnega osebja (20 policistov), da se razbremenijo policiste na terenu pisarniških obveznosti, tako da le ti lahko posvetijo več časa delu z ljudmi.

Projekt sosedskega samovarovanja. Načrt je vseboval ustanovitev stalnih skupin koordinatorjev sosedskega samovarovanja, ki bodo razpravljale o kriminalitetnih in stanovanjskih problemih, podajale nasvete v zvezi s preprečevanjem kriminalitete in poročale policiji o sumljivih osebah in dogodkih. Lokalna nevladna organizacija je bila povabljen k sodelovanju, da bi koordinirala projekt, organizirala srečanja, razdeljevala literaturo in da bi služila kot povezava med prebivalci in policijo. Dodatno, nevladna organizacija je v soseskah organizirala športne in kulturne prireditve, na katerih so sodelovali tudi policisti.

Prostovoljno patroljiranje državljanov. Opredeljeni so kot "pomočniki koordinatorjev sosedskega samovarovanja". V nočnem času so organizirali patrulje skupin 2-3 lokalnih prebivalcev. Posebej v ta namen so le-ti dobili svetlo rumene jopiče in trak za na roko.

Pripravljen je bil projekt zmanjševanja vlomov na način, da se oteži dostop kriminalcem v stanovanjske zgradbe. Ta projekt je bil zasnovan z namenom odzvati se na skrb stanovalcev v stanovanjskih blokih, kjer je bila varnost glede vstopa v zgradbo zelo slaba (to je bila glavna skrb izpostavljena tudi v iniciativni raziskovalni fazi projekta). Skupini stanovalcev, kije bila pripravljena prispevati manjši finančni vložek, so predlagali novo varovalno opremo (kovinska vrata, ključavnice, razsvetljava vhoda itd.). Za koordinacijo projekta je bil zadolžen odbor, sestavljen iz predstavnikov policije, članov lokalnih oblasti, zadolženih za stanovanjska vprašanja in vodje lokalne nevladne organizacije.

Policist v skupnosti/javna srečanja. Uvedena so bila srečanja z namenom, da se poveča komunikacija med policijo in lokalno skupnostjo. Srečanja so bila načrtovana kot redni dogodki (enkrat na mesec) in so bili lokalno objavljeni. Začelo se je s samopredstavitvijo

policista, ki je nato govoril o kriminaliteti in policijskem delu v območju. Javnost je lahko nato zastavljala vprašanja in odpirala določene teme. Srečanja so bila tudi priložnost za širjenje nasvetov glede preprečevanja kriminalitete.

Projekt šolskih zvez. Ti projekti so bili uvedeni z namenom graditve odnosa med policijo in lokalnimi šolami. Za koordinacijo projekta sta bili zadolženi dve nevladni organizaciji, ki delata z otroci. Projekti so predvidevali redne obiske policista v šolah in določitev koordinatorja za mladinska združenja; distribucijo literature s področja preprečevanja kriminalitete med otroci, starši in učitelji; organizacijo športnih in kulturnih prireditev za otroke. Šolski posvetovalni odbor je organiziral skupna srečanja otrok, učiteljev, staršev in policistov, ki so se pogovarjali o določeni temi.

Dodatno je Narodna univerza za notranje zadeve razvila in ponudila usposabljanje za tiste, ki so sodelovali v projektu. Usposabljanje je bilo osredotočeno na principe policijskega dela v skupnosti in načine, kako izvesti posebne projekte naštet zgoraj (Beck et al., 2001). Projekt je, z namenom vzbuditi zavest, temeljil tudi na izdelavi velike količine propagandnih materialov vključno z oglaševanjem na TV in radiu, s spektrom letakov, brošur, plakatov, znakov, nalepk in oglasov na trolejbusih in podzemni železnici, katerih vsebina se je nanašala na preprečevanje kriminalitete. Projekti so bili sproženi septembra in oktobra 2001, faza vrednotenja pa se je začela oktobra 2002. Raziskava je obsegala 2.000 anketirancev ter vse policiste, ki so bili na razpolago v obeh območjih. Ne samo, da so bila ponovljena vprašanja prve raziskave, druga raziskava je anketirance izprašala tudi o njihovem zavedanju o projektih, ali so sodelovali v katerem od projektov, kako dobro je bil organiziran posamezni projekt in kako uporabni so bili ti projekti. Dodatne raziskave so bile opravljene med učenci, učitelji, starši, udeleženci sosedskega samovarovanja in koordinatorji in udeleženci območnih srečanj. Poglobljeni strukturirani intervjuji so bili opravljeni z vodji policijskih okolišev in njihovimi namestniki, vodji združenj stanovalcev, vodji lokalnih svetov in ravnatelji lokalnih šol.

#### **4.1 Stopnja zaupanja v policijo**

Dramatična razlika med mnogimi vzhodnoevropskimi državami in zahodnimi državami je v obsegu zaupanja v policijo. Raziskava, opravljena po zaključku projekta, je pokazala, da se splošen delež ljudi, ki so izrazili neko stopnjo zaupanja v policijo ("da" ali "verjetno da"), ni zvišal med leti 2000 in 2002.

Hkrati so podatki raziskave pokazali, da pomanjkanje zaupanja ne pomeni nujno nepripravljenost na sodelovanje s policijo. Leta 2000, še pred pričetkom iniciative, je 74% anketirancev dejalo, da so pripravljeni sodelovati s policijo v prihodnje (30% jih je bilo pripravljenih sodelovati "brezpogojno" in 44% "pod določenimi pogoji"). Kot je bilo pričakovati, je bil delež tistih, ki so bili pripravljeni sodelovati, nižji med tistimi, ki so dejali, da niso zaupali policiji, ampak celo med to skupino jih je bilo 19% pripravljenih sodelovati brezpogojno in 43% pod določenimi pogoji.

## **5 ZAKLJUČEK**

V prispevku je prikazan primer policijskega dela v skupnosti, ki je bil izveden na šestih policijskih postajah v Sloveniji. Pred izvedbo projekta se je opravila anketa tako na območju šestih policijskih postaj, ki so dve leti delovale kot »samostojne policijske postaje« in na območju šestih primerljivih policijskih postaj, da se je lahko primerjalo rezultate, ki so jih med ljudmi v lokalnem okolju dosegale »samostojne policijske postaje«. Projekt v Sloveniji je bil

izveden brez posebnih priprav vodstev policijskih postaj in samih policistov na izvajanje analiziranega projekta. To lahko pomeni slabost projekta, je pa na ta način bilo mogoče doseči širši spekter pristopov, ki so jih razvila vodstva policijskih postaj, saj niso bila omejena z nekim naprej izdelanim modelom, ki bi bil edini pravilen.

Vodstvom policijskih postaj se je jasno postavilo poglobljen cilj projekta, ki je bil približati policijsko delo potrebam in pričakovanjem občank in občanov v lokalni skupnosti. Merilo uspešnosti policijskega dela so za razliko od tradicionalnih policijskih organizacij, ki prisegajo le na statistične podatke, postale ocene zadovoljstva javnosti s policijskim delom.

Analize z anketami dobljenih podatkov so pokazale, da so bile pred izvedbo projekta bolje ocenjene policijske postaje, ki v projektu niso sodelovale in so bile izbrane le kot primerjalne policijske postaje. Skupne ocene odgovorov na vprašanja, so pokazale, da so krajanje kjer so delovale samostojne PP delo policistov ocenili nekoliko slabše. Prav tako se ljudje na območjih samostojnih PP počutijo manj varne in tudi policistom zaupajo nekoliko manj kot ljudje na območjih primerljivih PP.

Z anketo ob zaključku projekta so bili ugotovljeni rezultati, ki potrjujejo smiselnost izvajanja policijskega dela v skupnosti. S strani občank in občanov so bila prizadevanja policistov ob izvajanju projekta pozitivno ocenjena prav pri vseh vprašanjih iz anketiranja. To potrjujejo rezultati odgovorov na vprašanje »Ste zadovoljni z delom policije?« Povprečna ocena anketirancev se je na samostojnih PP zvišala iz 3,35 na 3,50, na primerljivih PP pa se je znižala iz 3,46 na 3,38.

Pri vprašanju »Se počutite varno tam, kjer prebivate?« se je ocena anketirancev na samostojnih PP zvišala iz 3,83 na 3,97 na območju primerljivih PP pa je ostala enaka 3,91. Pri vprašanju »Zaupate policistom v vašem kraju?« se je ocena anketirancev na samostojnih PP zvišala iz 3,48 na 3,51 na območju primerljivih pa se je ocena znižala iz 3,64 na 3,46. Pri vprašanju »Poznate vodjo policijskega okoliša?« se je na območju samostojnih PP delež tistih, ki sploh ne vedo za takega policista iz 38,2 % znižal na 20,9 %. Pri vprašanju »Ali ste pripravljeni sodelovati s policisti pri preprečevanju varnostnih problemov?« je na območju samostojnih PP ta delež za 1,4 odstotne točke višji kot na območju primerljivih PP. Pri vprašanju »Menite, da policisti delujejo dovolj na področju preventive?« se je delež pozitivnih odgovorov na samostojnih PP povečal za 3,2 odstotne točke, na območju primerljivih PP pa znižal za 4,8 odstotne točke. Povprečna ocena zadovoljstva s policijskimi postopki se je nekoliko povečala na območju vseh samostojnih PP ter poslabšala na območju primerjalnih PP.

Rezultati izvajanja projekta so pozitivni kljub temu, da policisti in njihova vodstva niso bili deležni posebnih priprav in usposabljanj na temo policijskega dela v skupnosti. Pomembno je bilo, da se je sodelujočim jasno postavil cilj, ki ga morajo zasledovati zaposleni na PP. Ocena občank in občanov, ki so ocenjevali delo policistov je postala najpomembnejši kriterij uspešnosti dela PP. Policisti so se začeli zavedati, da njihovo poslanstvo ni zadovoljevanje pričakovanja policijskih šefov različnih ravni organiziranosti, ampak s svojim delom reševati tista vprašanja in težave, ki jih v ospredje postavljajo občanke in občani lokalnih skupnosti, ki jih pokriva posamezna PP. Tak način dela zahteva veliko večjo prilagodljivost dela policijske organizacije, ki se mora vsakodnevno truditi, da zazna varnostne probleme v okolju in jih tudi učinkovito rešuje. Pomembna je komunikacija med policisti in občani, saj se z izmenjavo informacij in razgovori krepi zaupanje in gradi partnerski odnos.

Ugotovljeno je bilo, da so vodje policijskih okolišev tisti, ki so gonilna sila policijskega dela v skupnosti, premalo pa se pomena tega načina dela zavedajo vodstva policijskih postaj in ostali zaposleni na PP. Komandirji so v razgovorih izpostavili problem organiziranosti slovenske policije, ki ne daje možnosti komandirju, da bi dobil pristojnosti na kadrovskem in finančnem področju. Občani si želijo večje prisotnosti policistov v lokalni skupnosti, vendar komandirji opozarjajo, da imajo za številne naloge, ki jih izvaja PP na razpolago premalo kadra.

Tako je predstavljen primer iz Ukrajine pokazal, da so za potrebe izvajanja projekta na PP, kjer je bilo zaposlenih 56 policistov dodatno premestili 20 policistov. Pomembno se je zavedati, da so pri policijskem delu v skupnosti izredno pomembni osebni stiki policistov s občani. Za izvajanje projekta so angažirali različne strokovnjake in za izvedbo projekta namenili tudi pomembna finančna sredstva. Kljub temu pa so ankete javnega mnenja pokazale, da se stopnja zaupanja v policijo ni povečala.

Delovanje slovenske policije po načelih policijskega dela v skupnosti ni preprost cilj in ga ne bo lahko uresničiti. Potrebno bi bilo sprejeti spremembo zakonodaje predvsem pa doseči spremembo miselnosti v vodstvu ministrstva in policijske organizacije. Vložiti bi bilo potrebno veliko truda, da bi se začela spreminjati miselnost o vlogi in načinu dela policije. Potrebno bo predvideti ustrezna usposabljanja za vodstva policijskih enot, kot koncept pa morajo tak način dela sprejeti tudi policisti. To bi omogočilo da bo policija bolj učinkovito reševala varnostne probleme v lokalnih skupnostih, ki pa se med lokalnimi skupnostmi zelo razlikujejo. Takšno delovanje bi pri ljudeh vzbujalo občutek, da policija dela v interesu skupnosti.

Danes je situacija takšna, da ljudje mislijo, da policiji »ni mar« za njihove probleme. Zato tudi ljudem »ni veliko mar« za policijo. Nanjo se obračajo le takrat, ko jo nujno potrebno. Zaradi takšnih medsebojnih odnosov policija le s težavo deluje preventivno, ko skuša s partnerskim sodelovanjem odpravljati vzroke in s tem vnaprej preprečevati različne varnostne probleme.

## 6 LITERATURA

1. Abraham, P. (2001). The Romanian Police and Challenges of Transition. V: Kadar, A. (ur.), Police in Transition, Budapest: CEV Press, 115-129.
2. Abraham, P. (2002). Community Policing in Romania: De Factum, Tendencies, Solutions. V: Supplementary Human Dimension Meeting, The Role of Community Policing in Building Confidence in Minority Communities, Final Report. Vienna, OSCE.
3. Akt o notranji organizaciji, sistemizaciji, delovnih mestih in nazivih v policiji, (2004). Ministrstvo za notranje zadeve, Ljubljana.
4. Beck, A., Chistyakova, Y. (2001). Crime and Policing in Ukraine: The Kharkiv Crime Survey 2000. Leicester, University of Leicester.
5. Beck, A., Yarmish, A. (ur.), (2001). Co-operation Between the Police and the Public in Ukraine. Kharkiv, Kharkiv University Press.
6. Beck, A. (2005). Razumevanje pomembnosti konteksta pri razvijanju policijskega dela v skupnosti: postsovjetska študija primera.
7. Brogden, M. (1999). Community Policing as Cherry Pie. V: Mawby, R. (ur.), Policing Across the World: Issues for the Twenty First Century. London, UCL Press, 167-186.
8. Focus Newsletter (2002). Interview with COLPI Director Arie Bloed: Political Commitment Can Make or Break a Project. NI 2, February.

9. Haberfeld, M. (1997). Poland: "The police are not the public and the public are not the police" - transformation from militia to police. *Policing: An International Journal of Police Strategies & Management*, Vol. 20, No 4, 641-654.
10. Ivković, S., Haberfeld, M. (2000). Transformation from Militia to Police in Croatia and Poland. *Policing: An International Journal of Police Strategies & Management*, Vol. 23, No. 2, 194-217.
11. Pravila policije. (2000). Ministarstvo za notranje zadeve, Generalna policijska uprava.
12. Projekt »Samostojna policijska postaja«. (2004). Ministarstvo za notranje zadeve, Generalna policijska uprava.
13. Trojanowicz, R., Bucqueroux, B. (1998). *Community Policing, How to get Started*. Cincinnati: Anderson Publishing Co.
14. Wright, A. (2001). Policing a Diversity of Cultures: Community Policing in Transforming Societies. V: Kadar, A. (ur.), *Police in Transition*. Budapest, CEV Press, 157-173.
15. Zakon o policiji. (1998) Uradni list RS, št. 49/98 z dne 3.7.1998.